

עין משפט‏**נר מצוה**

כד:

אַלֵּא בבוורי דאדימי וכו'. דודאי נאָדו מערב י״ט וקרי ליה בני יומן כך פרש״י ולא נהירא דפשיטא דמותרין לטלטל ואמאי כדברי הכל ומשמע דלא אמיא אלא כרבן גמליאל דמתיר ספק מוכן לכן נראה לי דאין ודאי שהוא מערב י״ט אלא ספק והשמא אמיא כרבן גמליאל דמתיר ספק מוכן:
וּלְעֶרֶב אסורין בכדי שיעשו. פרש״י כדי שיעור

לקיטתן שלא יהנה ממלאכת י״ט ולערב ראשון קאמר דממה נפשך הן מותרין אם היה (א) חול הרי היום נלקטו ואם היה היום קדש הרי הלילה הזה חול ובשני ימים טובים של גלויות מיירי והציא ראייה מציגה דלעיל (דף ו) והגאונים אִוסרין עד מוצאי (ט) ליל יום טוב שני ומפרש בכדי שיעשו לילה הראויה לעשיה ומיהו צתשובת רבינו גרשום מאור הגולה מנאמתי כמותי וגם רבינו קלונימוס איש רומי בקי בכל הש״ס שלא לי כתב מעיר גרמניא^[א] כמותי והקשה הר״י לפרש״י דפירש דלכך צעינן כדי שיעשו כדי שלא יהנה ממלאכת יום טוב א״כ המבשל בשבת בשוגג ^(ז) אמאי יאכל הא נהנה ממלאכת שבת^[א] אלא ודאי אין זה הטעם אלא הטעם שמא יאמר לנכרי לך ולקט ומהו הטעם אסורים עד מוצאי י״ט האחרון בכדי שיעשו דאי אמרת דמותרין צמוציא יום טוב ראשון חיששין שמא יאמר לנכרי צי״ט^[א] ראשון לך והציא כדי לאכול מהן בשני ואם כן ע״כ לילה הראויה לעשיה קאמר ומה שהציא רש״י ראייה [מציגה וכו'] יש לדחות אותה דהתם נולדה מאלויה מן השמים וגם ראייה שהציא מההוא טביא דעירובין (דף נט: ושם) יש לומר דמיירי שהיו המאודות פרוסות מעי״ט ומאליו נאָדו וכלל הכי הוא דדבר הכא מאליו או דבר מוקפה הכא צידים שהציא נכרי בשביל עצמו או בשביל נכרי אחר ונתנן לישראל צי״ט ראשון מותר בשני אצל אם הציאו בשביל ישראל מן המחובר אסור עד מוצאי יום טוב שני בכדי שיעשו ואם לאו

שאין צמינו במחובר חוץ לתחום אסורין תוך התחום מותרין ור״י פירש שאין צמינו במחובר הכא מחוץ לתחום לא צעינן כדי שיעשו דלא החמירו אלא בדבר שנעשה צו מלאכה דה״ג הקילו שיותר לישראל אחר אפילו צו ציום וקשה לרבי יהודה דאמריןן דפרק שואל (שבת דף קנא: ושם) הציאו חלילים למת מחוץ לתחום לא יספוד צהן עד מוצאי ^(ט) יום טוב ומשמע התם בכדי שיעשו ויש לומר דשאני התם דאושא טפי מילתא דהכל יודעין שהוצאו בשבילו ואיכא למגור טפי ויש חלוק צין מת לדברים אחרים דלאחר התם עשה קצר לאציו צי״ט לא יקצור צו עולמית אע״ג דדברים אחרים מותרים בכדי שיעשו אחר שבת או אחר יו״ט ואומר הר״ר שמואל מאייצר^[א] דספק חוץ לתחום מותר והציא ראייה מעירובין (דף מה:) גבי מיא צעיבא מיבבלע צליעי וכו' וקאמר דהוי ספק אם צאו חוץ לתחום ^(ז) וסיפא דצרייתא לקולא ורבי יהודה היה אוסר במחובר וצלידה אפי' לא הציאו בשביל ישראל רק בשבילו או בשביל נכרי אחר ולא משמע כן גבי מרחצת בשבת דשרי (שבת דף קצב). הואיל ואיכא נכרים צעיר ואין סבירא לחלק צין דבר אכילה לדבר אחר ואומר הרר״י די״ט שחל להיות צה' בשבת וצע״ש או צא' בשבת וצב' בשבת הכא ציום ראשון שרי ליום שלישי ולא צעינן הראויה לעשיה דשני ימים קודם לא שייך שמא יאמר לנכרי ויש להחמיר בדבר (^(ז) ובכדי שיעשו דאמר לפי' התוס' כדי שיתלשו ויובאו ממקום שצד אותם גם יש לספק אם הציא קופה מלאה פירות אם צריך להמתין כדי שילקטו צאדם אחד או צכמה צני אדם):

הבא

אין צדין פרק שלישי ביצה

שוחטין מן הנגרין. שוחטין חיות מן ציברים לפי שנאזדים ועומדים. ועל שם שעושין שם ניגרי מיס וחריצין לשמות החיות שם קרי להו נגרים: **אצל לא מן הרשפות**. מנא חיה צמאדמו ספק נאָדו היום ספק נאָדו מאתמול: **צא מעי״ט**. למקום שהיו פרוסים והן צאורך

מיל או חצי מיל וכשחיה נופלת צראשו אחד מחוץ שמתפרקת ומתנתקת לצאת המאודות ממקלקלות כולן וראשו השני נתק ממקום שנתקע וסימן הוא לו שיש חיה צראש האחר: **נתקלקלו ציום טוב**. ע״כ הרי משמע שודאי נתקלקלו צי״ט וכגון שצדקן משחשכה ולא היו מקולקלין ועכשיו מקולקלין ולהכי פריך הא גופה קשיא: **ה״ג טעמא דבא ומוצאן הא ספק אסור הכי קאמר כו'**. וכולה חדא מילתא היא צא ומצאן שנתקלקלו מערב יום טוב צידוע שמערב יום טוב נאָדו ואם יש לחוש ולומר שנתקלקלו ציום טוב כגון שלא צא ומצאן מאתמול מקולקלין הרי הן כאילו ידוע שציום טוב נאָדו: **הכנה כר' שמעון**. דאמר ספק מוכן אסור והיכא דצא ומצאן מקולקלין מאתמול יש לסמוך דנאָדו מצעד יום: **לקבל**. צטלטול דכולי האי לא אחרמר צספק מוכן דלתסרו צטלטול אצל צאכילה לא שרינהו רבן גמליאל: **ולוי אחר מותרין צאכילה**. קאמר רבן גמליאל. ולאו דסבירא לרב ולוי כותיה אלא מלתיה הוא דמפרשי: **מפולמים**. לחיס אמי״ צלע״ז: **מוסרין**. והא על כרחך רבן גמליאל הוא דמיקל: **שפיר**. ואע״ג דלאו ספק הוא אלא ודאי מוקפה איכא למימר דמתיר צטלטול. ולקמן פריך עלה פירות בני יומן צטלטול מי שרי נחי דמיקל רבן גמליאל צספק מוכן צודאי שאינו מוכן מי מיקל: **אלא צבוורי דאוימי**. אדומים שלא נס לימן ואדמומית שחתת לחיהן צצודקין אותן שם: **ופירי דכנישי צירק**. כשלקטום טמנוס מיד צירק שלא יצרח לחלוטין. כנישי טמונין כמו רישא צכצשא (פולין דף קג:). והני ודאי מוכן מינהו דינכירין שמעי״ט הן ואשמעינן דאע״ג דדמו לצני יומן לא חיישין למראית העין. ורצותי פירשו כוורי דלדימי מנותחין הן כמו אדמויי אדמוה (ע״ז דף נח:) וקשיא לי

א״כ מאי למימרא: **אם יש מאוסו המין צמחובר אסורין**. משום מוקפה ואפילו לרבי שמעון יש מוקפה צגרוגרות וזמוקים ומחובר צגרוגרות וזמוקים דמי מדלא לקטן מאתמול אקציניהו מדעמיה ולא תחלוק צמחובר צין שלו צין של נכרי: **ולערב אסורין בכדי שיעשו**. כדי שלא יהנה ממלאכת יו״ט. והא דקאמר ולערב אסורים בכדי שיעשו הא לאחר כן מותרים אפילו לערב ראשון גמי אע״ג דליל יו״ט שני הוא ממתינ בכדי שיעשו ומותרין ממה נפשך אם הלילה חול הוא הרי המתין בכדי שיעשו ואם קדש הוא נמנא שנלקטו צחול כן דעתי נוטה ויש לי ראיות הרבה מההוא צר טביא דעירובין (דף נט:) ומציגה שנולדה צוה שנותרת צוה (לעיל דף ד:) אלמא האחד חול הוא וממה נפשך מותר. ולא זכייתו לשאול את פי רבי יעקב צדבר זה כי היו נוהגים צו היתר צמקומינו והיה לי דבר פשוט ולאחר פטירתו של רבי שמעמי את רבי יצחק הלוי שהוא אוסר עד ליל מוצאי יו״ט שני וכל אנשי עירו כמותו וגם הלכות גדולות אוסרים כן ודנתי לפניו ולא הועיל לי הדבר וכל טעמו אינו אלא מדנקט בכדי שיעשו צלילה הראויה לעשיה קאמר ואני אומר צריך להמתין בכדי שיעשו משום שמא היום היה קדש והלילה חול ותדע מדלא קאמר לערב של שני אסורים בכדי שיעשו ^(ז) לערב הראשון קאמר וצתשובת רבי גרשום מאור הגולה מנאמתי כמותי גם עתה צא אלי מכתב מגרמני״ס שצא לשם אדם גדול זקן ויושב צישיצה מן רומא ושמו ר' קלונימוס ובקי בכל הש״ס והורה כן ונחלק עליהן:

חוץ

מסורת הש״ס

- ↑ [מוספתא פ״ג, א] **ט** [שבת פג:], **א** אלמא לערב הראשון כ״ל, **ד** [לעיל א:], **ה** עיין רש״א, **ו** וספק דכריהם להקל כ״ל, **ז** גליין ועי מהר״ם,

הגהות הב"ח

א (א) תוס' ד"ה ולערב כו' אם היה היום חול הרי בחול נלקטו ואם היה היום קדש: **ב** (ב) בא"י והגאונים אסרין עד מוצאי יו"ט שני כ"ל ומינה ליל נמחק:

לעיו רש"י

אמי״י [מושטיר"א]. לחיס, טרייס. גרמני״ש [גרמייש״א]. וורמס (ציר במערב גרמניה).

מוסף תוספות

א. וכי גרע מה שעשה הישראלי בשוגג ממה שעשה הגוי לצורך ישראל. תוס' הרא"ש עירובין נט: ד"ה אי משמחת. ב. הצבי והדגים ותלש הפירות וריבאם לבאן. תוס' הרא"ש שם. ג. דאי לא בעינן אלא כדי צידה וליקוט, אכתי אויבא למיחש פן יאמר לנכרי לקוט והבא ביום טוב שני ויהנה למוצאי יו"ט מיד לאחר המתנה מועטת. מר"פ.